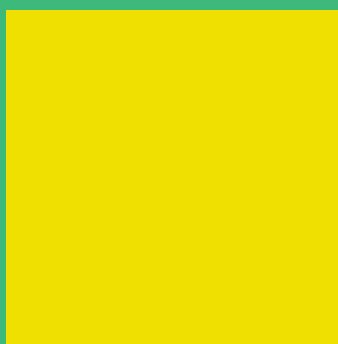


2



DE ONTMOETING MET SACRALE/
HEILIGE TEKSTEN:
GEWELDDADIGE TEKSTEN

DE ONTMOETING MET SACRALE/HEILIGE TEKSTEN: GEWELDDADIGE TEKSTEN

2.1 ALGEMENE INLEIDING

2.1.1 STRUCTUUR VAN DE HANDLEIDING

Deze handleiding voor de leerkracht is een didactisch pakket waarin het volgende thema wordt uitgewerkt: “De ontmoeting met de heilige teksten: teksten over geweld”. Dit pakket is ontwikkeld voor de leeftijdsgroep van 12- tot 18-jarigen en biedt de leerkracht of begeleider van een leergroep de kans om op het niveau van de eigen klasgroep dit thema uit te werken.

In deze handleiding kan de leerkracht rond verschillende onderwerpen werken die aansluiten bij het overkoepelende thema “De ontmoeting met de heilige teksten: teksten over geweld”. Aan de hand van impulsen en didactische suggesties is het mogelijk om vanuit verschillende perspectieven dit thema te benaderen. Impulsen zijn elementen die de leerkracht in de klas kan binnenbrengen om het gesprek op gang te brengen. Deze handleiding bevat een diversiteit aan impulsen met verschillende moeilijkheidsgraden. Deze impulsen hebben als doel om bij te dragen tot het leerproces en bestaan in verschillende vormen. Het is niet de bedoeling om alle impulsen te gebruiken. De leerkracht kan de meest passende impulsen selecteren op basis van (de beginsituatie in) zijn leergroep. De didactische suggesties zijn concrete voorstellen om met de impulsen aan de slag te gaan en zijn gericht op levensbeschouwelijke reflectie en communicatie. Dit zorgt ervoor dat de leerkracht op een gevarieerde manier de verschillende impulsen, die aansluiten bij de eigen leergroep, kan benaderen.

Deze handleiding maakt een onderscheid tussen ‘basisleerstof’ en ‘verdieping’. De basisleerstof komt standaard aan bod in de handleiding voor de leerlingen en neemt twee lessen in beslag. De leerkracht heeft daarnaast zelf de keuze om de kennis van de leerlingen te verdiepen aan de hand van de extra hoofdstukken met bijhorende impulsen en didactische suggesties, die in deze handleiding worden aangereikt.

- Ten eerste komt er een algemene schets over de interpretatieregels van de Koran. Hiermee leren de leerlingen begrijpen wat er in de Koran staat. De leerling leert op die manier juist omgaan met de Koran en niet selectief. Tenslotte leert hij verzen in de juiste context plaatsen. Dit hoofdstuk behoort tot de basisleerstof voor de leerlingen.
- Ten tweede wordt de term 'Jihad' juist uitgelegd door de oorspronkelijk betekenis van het woord uit te leggen. Daarna leren de leerlingen 'de verzen van het zwaard' in hun context te plaatsen. Tenslotte volgt meer uitleg over de term "jihad". Alle onderdelen van dit hoofdstuk buiten 4.4. "Meer uitleg over de term jihad" behoren tot de basisleerstof van de leerlingen.
- Het laatste hoofdstuk behandelt de vraag naar het begrijpen van de term sharia. De leerling leert de oorspronkelijke betekenis van deze term. Op die manier wordt de misinterpretatie van deze term vermeden. Dit hoofdstuk behoort tot de basisleerstof voor de leerlingen.

Afsluitend bevat deze handleiding een woordenlijst waarbij alle moeilijke begrippen kort en bondig worden verklaard op het niveau van de leerling. Daarna volgt een bibliografie per hoofdstuk van deze didactische bundel.

2.1.2 INHOUD VAN DE HANDLEIDING

Dit didactisch pakket behandelt het thema "Ontmoeting met heilige teksten: teksten over geweld". Als vertrekpunt voor deze handleiding werd gekozen om te werken met Vers 191 Soerah Al-Baqara: "En doodt hen, waar jullie hen ook aantreffen, en verdrijft hen waar zij jullie hebben verdreven"¹.

Het vertrekpunt van deze handleiding is een beeldfragment waarin een mogelijke reële situatieschets uit het dagelijks leven van de leerlingen wordt aangebracht. Het beeldfragment is een algemene introductie van het thema "Ontmoeting met heilige teksten: teksten over geweld" voor de leergroep, van daaruit kan de leerkracht vertrekken om dit thema vervolgens verder uit te werken met één of meerdere impulsen en didactische suggesties uit deze handleiding.

Het beeldfragment toont Anwar die 16 is. Hij raakt ontmoedigd omdat hij geen studentenjob kan vinden en vermoedt dat het te maken heeft met zijn islamitische naam en woonplaats (Molenbeek, Brussel). Shahid probeert hem te overtuigen en hij probeert niet-moslims als vijand te bestempelen. Hij gebruikt hiervoor een gedeelte van een citaat uit de Koran. Hij gelooft dat het vers geweld tegen niet-moslims rechtvaardigt en probeert zijn vrienden ervan te overtuigen dat het vers geen contextualisering nodig heeft.

¹ <https://koran.nl/soera-2-al-baqarah-de-koe/> (toegang 17/08/2020)

Maar Anwar is niet overtuigd. Hij laat zijn vrienden Shahid en Pieter-Jan een nieuwe applicatie zien die helpt om de Koran beter te begrijpen. Het wordt de nummer één onderzoeksapplicatie. Het heeft ook een veiligheidsscreener op basis van de Odin-software om interpretatierisico's van welke aard dan ook te voorkomen. De knapste brains van de wereld hebben aan deze AI-oplossing gewerkt, dus het zou hen moeten kunnen helpen de Koran in zijn context te begrijpen.

2.2 TEKSTEN OVER GEWELD

2.2.1 IS DE KORAN EEN GEWELDDADIGE TEKST?

Bij het lezen van de Koran is het belangrijk om jezelf af te vragen met welk doel je dit doet. Het standpunt dat je vervolgens inneemt verschilt ook van persoon tot persoon.

We beperken ons tot de drie volgende doeleinden:

1. Begrijpen wat er in de Koran staat.
2. De lezer wil enkel de tekst lezen en memoriseren.
3. De lezer wil enkel Allah herdenken oftewel *Dhikr*.



Figuur 2.1
Bron: © BillionPhotos.com / Adobe Stock

2.2.2 BEGRIJPEN WAT ER IN DE KORAN STAAT

Bij dit doel is het belangrijk om de theologische regels van de interpretatie toe te passen.

1. Lezer
2. Auteur
3. Plaats

De Lezer: de lezer is vanzelfsprekend een mens met gevoelens, een bepaalde achtergrond en levenservaring. Deze gevoelens, achtergrond en levenservaring spelen allemaal een rol bij het lezen. Als je een tekst wilt begrijpen, moet je altijd rekening houden met wie de auteur van de tekst is, de plaats en de context.

De auteur schrijft de tekst met een specifieke boodschap. Dit is ook het geval met de Koran. Het is dan aan de lezer om aan de hand van interpretatieregels (of hermeunitiek) de achterliggende boodschap van de Koran achter te halen.

De plaats of tijdsgeest heeft een impact op het begrijpen van de tekst. Daarom is het belangrijk om rekening te houden met de plaats waarin de tekst is geschreven.

In het kader van een uitwisselingsproject is een Belgische leerkracht gedurende twee maanden les gaan geven in een arm dorp in Burundi. De eerste les ging over familie en maatschappij. De leraar projecteerde een foto in de klas. Op de foto stond een grote villa met een prachtige tuin en een kleine kooi met kippen.

De leerkracht vroeg: "Wat zien jullie?"

De meeste leerlingen gaven het volgende antwoord: "Kippen."

De leerkracht vond dit antwoord vreemd. De leerkracht vroeg na de les een verklaring voor het gegeven antwoord. De leerling antwoordde: "De meeste leerlingen uit de klas zijn arm en hebben honger."



Figuur 2.2
Bron: © GraphicsRF /
Adobe Stock

Lees het onderstaande voorbeeld om je daar iets concreter bij te bedenken:

Dit voorbeeld leert ons dat de gevoelens en achtergronden van de leerlingen een invloed hadden op hoe ze naar de prent keken. De leerlingen hadden honger (gevoelens) en ze leefden in een arm dorp (de achtergrond). Ze zijn niet vertrouwd met de stijl van het huis dat afgebeeld staat in de prent. Iedereen merkt op wat voor hem of haar belangrijk is. De leerlingen vinden voedsel belangrijk omdat ze honger hebben dus kozen zij voor de kip. Een kip betekent voor hen voedsel.

De leerkracht heeft vanuit zijn eigen perspectief gekozen voor die afbeelding. Hij beschouwt wat er op de afbeelding staat als heel normaal. Hij komt uit een welvarend land, waar huizen vrij groot zijn en heel wat mensen een tuin hebben.



Figuur 2.3
Bron: © Brett /
Adobe Stock

Het probleem van misinterpretatie doet zich ook voor wanneer men in de Koranteksten over geweld leest. De Koran is tot stand gekomen in een specifieke context en tijdsgeest. Elke deeltje van de Koran heeft zijn reden van openbaring. Elke lezer die de Koran leest, heeft ook een eigen achtergrond. Een jihadist die op zoek gaat naar geweld in de Koran zal dat er dan ook in terugvinden. Iemand die belang hecht aan dieren zal op zijn beurt overwegend passages opnemen die over dieren handelen. Elke persoon zal een tekstfragment terugvinden over zaken die hem interesseren. Bij het lezen van de Koran zijn de interpretatieregels van groot belang. Dat wil zeggen dat je niet alles zomaar op jouw eigen manier kan interpreteren.

2.2.3 SELECTIEF LEZEN

Het probleem van misinterpretatie doet zich ook voor wanneer men Koranverzen over geweld op een selectieve manier leest. Je mag niet selectief gewelddadige verzen oppikken om ze letterlijk te interpreteren. Het is belangrijk om gewelddadige passages te situeren in de maatschappelijke context waarin ze zijn ontstaan. Gewelddadige Koranverzen verwijzen naar situaties die ten tijde van de openbaring van de verzen zijn gebeurd in een samenleving die anders functioneerde. Die samenleving was een tribale samenleving die niet vergelijkbaar is met onze hedendaagse context.

Deze passages spelen zich af in de zevende eeuw in het Arabisch schiereiland. Ze vertellen ons over wat er toen in die tijd en op die specifieke plaats is gebeurd, over conflicten met specifieke stammen en personen. Ook vertellen ze ons meer over de politieke acties die de profeet

Mohammed vzmh heeft ondernomen. Elk tijdperk en elke samenleving heeft gewelddadige momenten gekend. De uitdagingen waar zij voor stonden zijn niet de uitdagingen waar wij nu voor staan.

De Koran op zich is niet gewelddadig, ondanks de passages over geweld, dood en vernieling. In het volgende gedeelte zullen we het uitgebreid hebben over hoe geweld in zijn context moet worden begrepen.

2.2.4 CONTEXTUELE BENADERING

“En doodt hen, waar jullie hen ook aantreffen, en verdrijft hen waar zij jullie hebben verdreven.”²

Jihadisten gebruiken dit vers uit de Koran om hun gewelddadige daden te rechtvaardigen. Op het eerste zicht komt dit vers heel gewelddadig over. Het beveelt moslims om ongelovigen te doden.

Een jihadist legt de focus enkel op dit soort verzen. Dit vertelt ons meer over de manier waarop hij de Koran leest. Zoals we al in het vorig hoofdstuk hebben besproken leest de lezer een tekst samen met zijn gevoelens, achtergrond en levenservaringen. Een jihadist selecteert Koranverzen die gewelddadig zijn om zijn eigen gewelddadige overtuiging en zelfs daden te legitimeren.

Deze manier van lezen doet de Koran onrecht aan. De plaats en context en de intentie van de auteur oftewel Maqсад Ashari is van essentieel belang om de Koran te begrijpen.

Het vers: “En doodt hen, waar jullie hen ook aantreffen, en verdrijft hen waar zij jullie hebben verdreven”³. is geopenbaard in Medina. De verzen van Medina zijn contextueel gebonden. Het is belangrijk om de specifieke context van Medina te bestuderen.

De moslims in Medina waren destijds gevlucht uit Mekka. Hun vijanden konden hen op elk moment aanvallen. Om te overleven moesten ze sterk op hun hoede zijn. Dit vers staat moslims toe om hun vijanden te doden indien hun vijanden hen eerst zouden aanvallen.

Verschiedende moslimtheologen zoals Taher Ibn Ashour en Ibn Khatir delen deze interpretatie van zelfverdediging.

Ibn Khatir verklaart het volgende over de betekenis van het vers: “Focus u op hun strijd en verdrijf hen van het land waarvan ze jullie hebben verdreven, net zoals zij zich focussen op jullie verdrijving”⁴. Het vers speelt zich duidelijk af in een oorlogscontext en vanuit een verdedigende positie.

² Ibid.

³ Ibid.

⁴ IBN KATHIR, Tafsir fi 'lum Alquraan, Beiroet, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2010, volume 1, p. 523-524.

Taher Ibn Ashour legt op zijn beurt het vers als volgt uit: “En dood hen indien ze jullie bestrijden, waar jullie hen ook aantreffen”⁵. Ook hier is het duidelijk dat het om een oorlogssituatie gaat en men een zelf verdedigende positie inneemt.

In het vers ervoor (vers 190 soerah albaqara) is ook het duidelijk dat het om een verdedigende positie gaat en dat terugslaan voldoende is om geweld te doen stoppen: “En strijd op het pad van Allah tegen diegene die tegen jullie strijden. Maar overtreed de grenzen niet”⁶.

De gehele context waarin het vers tot stand is gekomen is belangrijk. De moslimgemeenschap was jong en zwak. Zwakke gemeenschappen op het Arabisch schiereiland hadden weinig kans op overleven.

In zijn hoedanigheid als politieke en militaire leider heeft de profeet Mohammed acties ondernomen om zijn gemeenschap te beschermen. De hoedanigheid van de profeet als leider kent een belangrijke voorwaarde: de acties die hij uitvoerde, hebben enkel betrekking op leiders of overheden. De profeet heeft deze acties genomen vanuit zijn positie als politieke leider waardoor het dus enkel van toepassing is op politieke leiders.

⁵ M. ATTAHAR IBN ASSHOUR, Tafsir fi 'lum Alquraan, Tunis, Dar Attounusia Linnashr, volume 2, p 322.

⁶ <https://koran.nl/soera-2-al-baqarah-de-koe/> (toegang 17/08/2020)

2.2.5 OEFENINGEN

OEFENING 1: INVULOEFENING

Vul de ontbrekende woorden in.

Moslimtheologen - Focus - Gevoelens - Gewelddadige daden – Medina - Overtuiging

“En doodt hen, waar jullie hen ook aantreffen, en verdrijft hen waar zij jullie hebben verdreven?”

Jihadisten gebruiken dit vers uit de Koran om hun **gewelddadige daden** te rechtvaardigen. Op het eerste zicht komt dit vers heel gewelddadig over. Het beveelt moslims om ongelovigen te doden.

Een jihadist legt de **focus** enkel op dit soort verzen. Dit vertelt ons meer over de manier waarop hij de Koran leest. Zoals we al in het vorig hoofdstuk hebben besproken, leest de lezer een tekst samen met zijn **gevoelens**, achtergrond en levenservaringen.

Een jihadist selecteert koranverzen die gewelddadig zijn om zijn eigen gewelddadige **overtuiging** te legitimeren.

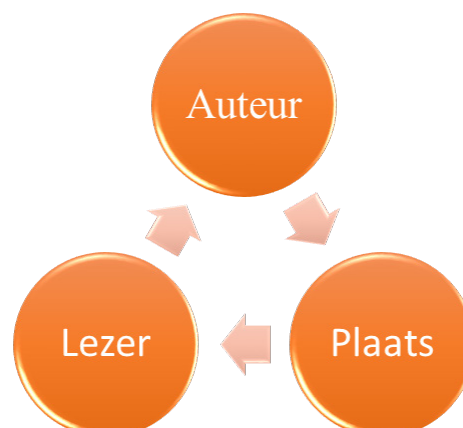
Deze manier van lezen doet de Koran onrecht aan. De plaats, de context en de intentie van de auteur oftewel Maqsd Ashari is van essentieel belang om de Koran te begrijpen.

De verzen van **Medina** zijn contextueel gebonden. Het is belangrijk om de specifieke context van Medina te bestuderen.

De moslims in Medina waren in die tijd gevlucht uit Mekka. Hun vijanden konden hun elk moment aanvallen. Om te overleven moesten ze extreem op hun hoede zijn. Dit vers staat moslims toe om hun vijanden te doden indien hun vijanden hen eerst zouden aanvallen. Verschillende **moslimtheologen** zoals Taher Ibn Ashour en Ibn Khatir delen deze interpretatie.

OEFENING 2: SCHEMA ASPECTEN

Bij het lezen van een tekst moeten we rekening houden met drie aspecten. Vul het onderstaande schema aan:



2.3 DE JIHAD

2.3.1 DE OORSPRONKELIJKE BETEKENIS VAN JIHAD

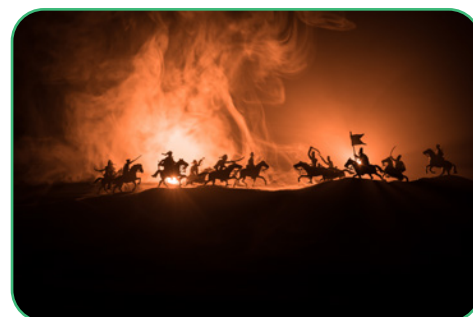
Jihad' is een term die vaak verkeerd wordt geïnterpreteerd door zowel jihadististen als islamcritici. Beide partijen interpreteren de term op een gewelddadige manier. Het zelfstandig naamwoord jihad komt van het woord jahada. Het betekent 'inspanning' of jhud. Oorspronkelijk ging het om de inspanning die moet worden geleverd om een doel te bereiken. Men kan dit duidelijk afleiden uit een vers uit de Koran: "Als zij (de ouders) er echter op aandringen (djahada) om andere Goden naast mij te aanbidden..."⁷

Het concept 'heilige oorlog' bestaat niet in de islam. Voor de term oorlog wordt de term qitaal (strijd) gebruikt. De term jihad als heilige oorlog vertalen of uitleggen is dus verkeerd.

2.3.2 HOE MOETEN DE VERZEN IN DE KORAN GEÏNTERPRETEERD WORDEN?

Vers 191 van soerah albaqara wordt vaak misbruikt door zowel jihadististen als islamcritici. De ene groep wil geweld rechtvaardigen, de andere groep wil daarmee de islam neerzetten als een gewelddadige godsdienst.

Op het eerste zicht zegt het eerste vers dat moslims de meergoden-dienaars of niet-moslims mogen doden. Laten we het vers bestuderen aan de hand van de volgende aspecten:



Figuur 2.4
Bron: © zef art /
Adobe Stock

- a. Context van het vers
- b. Soort vers
- c. Reden van openbaring

² <https://koran.nl/soera-29-al-ankabut-de-spin/> (toegang 17/08/2020).

a. Context van openbaring

Dit vers werd tijdens een oorlog tussen moslims en niet-moslims uit Mekka geopenbaard. Zoals eerder vermeld is de gehele context waarin het vers tot stand is gekomen van essentieel belang. De nog jonge moslimgemeenschap was zwak. Ze hadden weinig kans op overleven. De profeet nam politieke en militaire beslissingen vanuit zijn functie als leider om zijn gemeenschap te beschermen.

b. Soort vers

“En doodt hen, waar jullie hen ook aantreffen, en verdrijft hen waar zij jullie hebben verdreven.”

Vers 191 van soerat albaqara is een Medinees vers. Medinese verzen zijn meer gedetailleerd van aard en context gebonden. Met andere woorden, dit vers mag niet buiten de context begrepen worden en moet in het licht van Mekkaanse verzen worden geplaatst, die de nadruk op rechtvaardigheid leggen.

c. Reden van openbaring

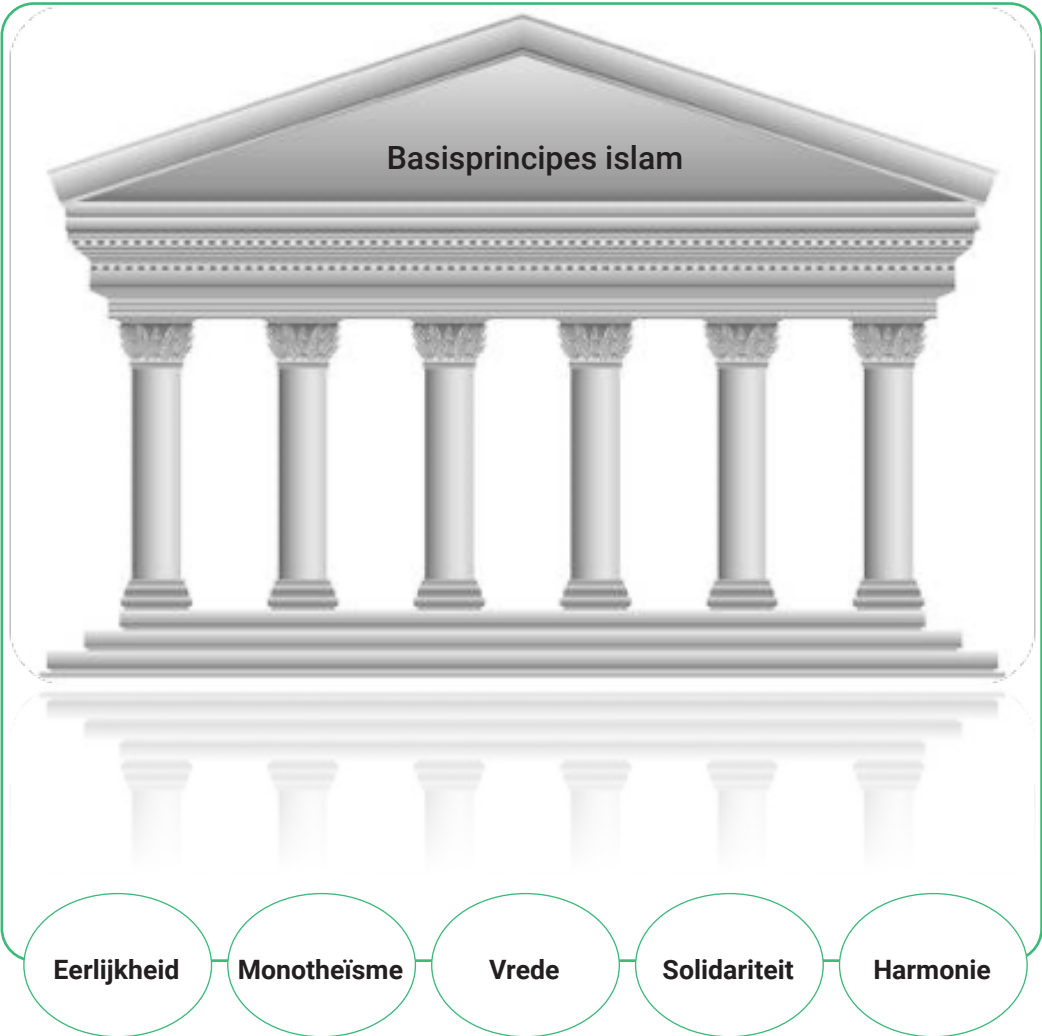
Reden van openbaring of *Asbāb an-nuzūl* (mv.) betekent de oorzaken of redenen waarom een vers werd geopenbaard. Dit heeft betrekking op gebeurtenissen die zich voordeden in de tijd van de profeet waarop de Koran met een antwoord reageerde.

De reden van openbaring van vers 191 van soerah albaqara is dat de moslims van Medina een verdrag hadden gesloten met de Mekkanen. Er was spanning tussen de verschillende partijen. Toen de Mekkanen het verdrag hadden geschonden gaf de Koran toestemming aan de moslims om oorlog te voeren met de Mekkanen. Hierdoor konden de moslims zichzelf verdedigen en zichzelf beschermen tegen een ondergang.



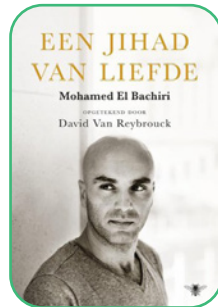
Figuur 2.5
Bron: © BillionPhotos.
com / Adobe Stock

OEFENING 1:
Vul de basisprincipes van de islam in die geopenbaard zijn in Mekka



OEFENING 2: Jihad van de liefde.

Toon de leerlingen de video “De jihad van de liefde”
(Link: <https://www.youtube.com/watch?v=clkzGkyqzoo>)
Laat ze vervolgens de onderstaande vragen beantwoorden.



Figuur 2.6
Bron: © [Goodreads](#)

De Koran verandert van toon omdat het zich in een dramatische context afspeelt waar het ging over leven en dood. Ook speelde zich een onderhandeling af tussen tribale stammen. Men wil het bloedvergiet beperken. Die verzen gebruiken harde taal, maar laten wel open ruimtes vrij. Het zijn allemaal aspecten waar je rekening mee moet houden, anders kan het verkeerd worden geïnterpreteerd en zet het zelfs aan tot doden en het rechtvaardigen ervan.

Mohamed El Bachiri is een Marokkaanse Belg, moslim en Molenbekaenaar. Hij verloor zijn vrouw Loubna Lafquiri, tijdens de aanslagen op 22 maart 2016 in Brussel. Mohamed bleef achter als weduwe met drie jonge kinderen. Zijn pleidooi in het tv-programma ‘De Afspraak’ werd het meest bekeken filmpje ooit op de Vlaamse televisie.

1) Wat deed Mohamed El Bachiri oproepen tot de jihad tijdens een avond in een Molenbeekse kerk?

Liefde en broederlijkheid.

2) Wat bedoelt Mohamed met: “Ik roep jongeren op tot jihad”?

Hij heeft het over een jihad die geen haat kent.

3) In de Koran staat er: “la ikraha fi dine” Wat betekent dit?

Er is geen dwang in het geloof.

4) Mohamed heeft het over ‘De zoektocht naar de waarheid’. Welk pad heeft hij gekozen? Het pad van de islam.

5) Hoe kijkt een humanistische moslim naar de Koran?

Hij weet de teksten van de Koran in zijn context te plaatsen, met name de strijdverzen en ze te beschouwen als verhalen uit de 7e eeuw.

6) Waarmee sluit Mohamed zijn pleidooi af?

Allah ou akbar, een eerbetoon aan God.

OEFENING 3: Open brief aan Al-Baghdadi .

120 islamitische geleerden hebben een open brief geschreven die gericht is naar Al Baghdadi (de leider van IS). Ze leggen hem haarfijn uit waarom de ideologie van IS tegen de basisprincipes van de islam ingaat

De leerlingen lezen de brief en vervolgens beantwoorden ze de onderstaande vragen.

1. Een fatwa

Het is in de islam verboden om een fatwa [religieus decreet] uit te vaardigen zonder hiertoe de vereiste opleiding te hebben. Ook dan moet een fatwa de islamitische theologie volgen zoals deze in de klassieke teksten is vastgelegd.

Voorts is het verboden om [hierbij] slechts enkele of slechts een deel van een vers uit de Qur'an te citeren zonder hierbij de Qur'an als geheel en de ahadit [de overlevering van de daden en woorden van de Profeet] als geheel in acht te nemen inzake het onderwerp in kwestie.

Er bestaan strikte voorschriften voor een fatwa; men mag niet naar eigen believen verzen gebruiken als argument zonder het geheel van de Qur'an en de ahadith in acht te nemen.

2. De taal

Het is in de islam verboden verplichtingen op te leggen zonder grondige kennis van het Arabisch.

3. Simplisme

Het is in de islam verboden om de shari'ah [islamitische wetgeving] te simplificeren en de gevestigde islamitische wetenschap te negeren.

4. Verschillen

[Voor geleerden] is het in de islam toegestaan van mening te verschillen, behalve inzake het fundament van de religie dat alle moslims moeten kennen.

5. De realiteit

In de islam is het verboden om de hedendaagse realiteit te negeren bij het uitvaardigen van decreten.

6. Gij zult niet doden

Het is in de islam verboden om iemand te doden.

7. Ook zult gij niet doden ...

Het is in de islam verboden om gezanten, ambassadeurs en diplomaten te doden; dus ook om journalisten en hulpverleners te doden.

8. De jihad

De jihad [heilige oorlog] mag alleen ter verdediging gevoerd worden. Ook dit is verboden zonder een legitieme aanleiding, zonder een rechtmatig doel en zonder de gedragsregels in acht te nemen.

9. Ongelovigen

Het is in de islam verboden om iemand tot ongelovige (niet-moslim) te verklaren, tenzij hij of zij dit ongeloof publiekelijk bekendmaakt.

10. Gij zult niet ...

In de islam is het verboden om christenen of andere mensen met een [Heilig] Boek op enigerlei wijze schade aan te brengen of te mishandelen.

11. De Yazidi's

[Spreek uit: 'Jezidi's'; schrijf 'Yazidi's']

Het is verplicht de Yazidi's te zien als mensen met een Heilig Boek.

12. Slavernij

Het is in de islam verboden de slavernij opnieuw in te voeren. Hierover bestaat een wereldwijde consensus.

13. Bekeran

Het is in de islam verboden mensen tot bekering te dwingen.

14. Vrouwen

Het is in de islam verboden om vrouwen hun rechten te onthouden.

15. Kinderen

Het is in de islam verboden om kinderen hun rechten te ontnemen.

16. Straffen

Het is in de islam verboden om gerechtelijke straffen uit te voeren zonder daarbij de juiste procedures in acht te nemen inzake rechtvaardigheid en barmhartigheid.

17. Martelen

Het is in de islam verboden om mensen te martelen.

18. De overledenen

Het is in de islam verboden om een stoffelijk overschot te misvormen.

19. God

Het is in de islam verboden om aan God enig kwaad toe te schrijven.

20. De graven

Het is in de islam verboden om de graven en tomben van profeten en hun metgezellen te vernietigen.

21. Opstandigheid

Het is in de islam verboden om in opstand te komen om welke reden dan ook, uitgezonderd expliciet ongeloof van de wetgever en het verbod om te bidden.

22. Het kalifaat

Het is in de islam verboden om een kalifaat te stichten zonder instemming hiermee van alle moslims.

23. De staat

Het is in de islam toegestaan loyaal te zijn aan iemands natie of staat.

24. Emigreren

Sinds het overlijden van de Profeet verplicht de islam niemand waar dan ook naartoe te emigreren

Oefening:

1. Welke punten gaan over geweld

6, 7, 8, 10, 12, 17

2. Welke punten gaan over rechten?

14, 15, 24,

3. Welke punten gaan over vrijheid

13, 4, 24

2.3.4 MEER UITLEG OVER DE TERM JIHAD

“Moslims die geweld gebruiken beweren dat de jihad behoort tot de pijlers van de islam, maar de authentieke bronnen, met name de Koran, maar ook de overlevering van de profeet vzmh, spreken allemaal over de vijf pijlers van de islam: de geloofsbelijdenis, het gebed, het geven van aalmoezen, het vasten tijdens de ramadan en één keer tijdens het leven op bedevaart naar Mekka gaan. De jihadisten hebben de jihad er zelf aan toegevoegd, ter wille van hun ideologische project. Dat is een belangrijke nuance.

Die nuance belet niet dat de jihad als concept wel onderdeel uitmaakt van de islam en vooral van de islamitische staatsstructuur. Het woord jihad stamt af van het Arabische woord juhud wat letterlijk ‘inspanning leveren’ betekent, en niet ‘heilige oorlog’, een associatie die de goegemeente vaak maakt. Het klopt dat in de Koran in de meeste gevallen met het begrip jihad

wordt verwezen naar 'de gewapende strijd', al zijn er ook passages waarin deze term kan vertaald worden als een 'geweldloze en intellectuele strijd' waar de argumentatie als plaatsvervanger van het wapen optreedt.

Jihad is eigenlijk een term die vele ladingen dekt. In de overlevering van de profeet wordt het woord jihad ook vaak gebruikt om een innerlijke strijd aan te geven. Vroeger was het gewoon dat een student een lange reis moest a eggen om te kunnen studeren. Ook dat werd als een vorm van jihad beschouwd. Het kan nog verder gaan: ooit kwam er een man bij de profeet Mohammed (vrede zij met hem) en die vroeg hem: "Ik ben van plan de gewapende strijd te voeren, kunt u mij advies geven?" De profeet vroeg hem: "Zijn uw ouders nog in leven?" "Ja", zei de man. Toen antwoordde de profeet: "Ga terug naar hen, voer een jihad door voor hen zorg te dragen."

Zoals vaak is het heel belangrijk de jihad te begrijpen in de historische context waarin deze term gebruikt werd. Die context is vergelijkbaar met een staatsstructuur vandaag, zoals we die in elk soeverein land kunnen vinden. Laten we dit illustreren aan de hand van een voorbeeld. De federale staat België, en met name het ministerie van Defensie, is bevoegd voor de bescherming van de staatsbelangen bij een mogelijke dreiging. Verder heeft de internationale gemeenschap na de twee wereldoorlogen organisaties opgericht die zich buigen over internationale conflicten of conflicten met een internationale impact. Het zijn dan ook deze instellingen die zich buigen over het al dan niet overgaan tot oorlogsvoering.

In de historische context van het begrip jihad waren deze structuren afwezig. De breuklijnen die de machtsverhoudingen bepaalden en desgevallend uitmondde in oorlogen en conflicten waren van een heel andere orde. Het Romeinse rijk in het Westen of het Mongoolse rijk in het Oosten gebruikten bijvoorbeeld de toen bestaande mechanismen om hun rijk te beschermen. Ook het opkomende islamitische rijk en de jihad die dit rijk mee beschermdde, kunnen niet los worden gezien van die tijdgeest.

Vele islamisten keren zich net tegen het idee om zich in te schrijven in deze internationale structuren met als belangrijkste argument dat net deze instellingen gecreëerd zijn in een tijd waarin de islamitische landen onder Westers protectoraat stonden. Zij hebben volgens de islamisten vooral als doel om de sterken (lees: het Westen) te beschermen tegen een eventuele dreiging van de zwakkeren. Maar zelfs wanneer men meegaat in deze redenering, kan men niet ontkennen dat de enige mogelijke optie voor fundamentele verandering binnen deze instellingen ligt en niet erbuiten. Men zal hoe dan ook moeten begrijpen dat de nieuwe machtsverhoudingen die zich vandaag aftekenen, internationale overeenkomsten en compromissen vereisen om de eigen belangen te waarborgen.

In die historische context waarin het concept jihad tot stand kwam, werden er heel strenge regels en voorwaarden geformuleerd waaraan de staat effectief moest voldoen om tot die gewapende strijd te mogen overgaan. Zo moesten de belangen van de islamitische staat reëel bedreigd worden. De landen die vandaag bedreigd worden binnen de internationale betrekkingen en de mondiale politiek, kunnen ook een beroep doen op de internationale gemeenschap om hun belangen te verdedigen en ten oorlog trekken tegen bedreigingen van buitenaf. Die voorwaarden van toen verschillen nauwelijks van de voorwaarden (rules of engagement) die vandaag gelden voor landen die een oorlog zouden willen beginnen. Zeker wanneer deze 'rules' van toen naar de geest worden gelezen"⁸.

OEFENING: VRAGEN

Opdracht: Beantwoord de volgende vragen

1. Waarom wordt jihad door de jihadististen aan de vijf pijlers van de islam toegevoegd?

Omwille van hun ideologisch project.

2. Waarom dienen we de term jihad in zijn historische context te begrijpen?

Omdat de context van vandaag fundamenteel verschilt van de context waar de term jihad tot stand is gekomen.

3. Wat zijn de voorwaarden waaraan moet voldoen om over te gaan naar een gewapend strijd?

De belangen van de islamitische staat moeten reëel bedreigd worden. De landen die vandaag bedreigd worden binnen de internationale betrekkingen en de mondiale politiek, kunnen ook een beroep doen op de internationale gemeenschap om hun belangen te verdedigen en ten oorlog trekken tegen bedreigingen van buitenaf.

⁸ K.BENHADDOU, *Is dit nu de islam*, Gent, Borgerhoff en Lamberigts, 2016, p. 135-136.

2.4 SHARIA

2.4.1 INLEIDING SHARIA

Veel mensen associëren de term 'sharia' met onrecht, harde wetgeving en brutale afstraffingen zoals vrouwenonderdrukking, lijfstraffen etc. Dat komt doordat de media, bepaalde politici en jihadisten de term te pas en te onpas gebruiken. **Maar gebruiken ze de term wel correct?**

De betekenis van de term 'sharia' betekent meer dan enkel islamitische wetgeving. Het bevat niet enkel wetgeving maar o.a. ook rituelen, geloofsleer en filosofie. Het is fout om de vertaling van de sharia enkel te beperken tot 'islamitische wetgeving'.

Sharia is geen wetgeving die strikte regels bevat. Er bestaat geen boek over de sharia die islamitische wetten bevat zoals dat wel het geval is met het Belgische wetboek. Alle boeken over islamitische *fiqh* zijn individuele interpretaties van de Koran en de Soenna.

Allah's woorden zijn eeuwig maar diegene die Allah's woorden interpreteert is slechts een product van zijn tijd. Er bestaan duizenden *tafsirs* en boeken over de *fiqh*, iedereen houdt er een andere interpretatie en mening op na. Al die boeken zijn uiteraard werken gemaakt door mensen en kunnen daarom fouten bevatten in tegenstelling tot de woorden van Allah.



Figuur 2.7
Bron: © David Carillet /
Adobe Stock

2.4.2. OORSPRONKELIJKE BETEKENIS VAN DE TERM SHARIA

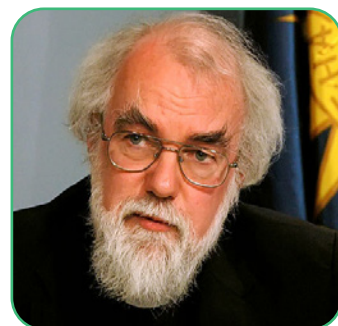
Wat betekent 'sharia' nu eigenlijk?

De Arabische term sharia betekent oorspronkelijk het pad dat naar het water leidt. Het gaat hier niet over een waterput waaruit je water moeten halen, maar wel de weg of stroming die je moet volgen om een vruchtbare plaats te vinden of een plek waar water naar toe stroomt.

Water staat voor leven. Dat betekent dat sharia de weg is die gevolgd moet worden om de natuur van de mens te beschermen. De natuurlijke aanleg van de mens moet beschermd worden en automatisch zal dit leiden tot een rechtvaardigere en vreedevolle samenleving. Helaas wordt deze term vaak verkeerd geïnterpreteerd en begrepen.



Figuur 2.8
Bron: © pierluigipalazzi
Adobe Stock



Figuur 2.9
De 104e Aartsbisschop van Canterbury Rowan Williams, https://en.wikipedia.org/wiki/Rowan_Williams

De 104e aartsbisschop van Canterbury Rowan Williams had gezegd: "If we are to think intelligently about the relations between Islam and British law, we need a fair amount of 'deconstruction' of crude oppositions and mythologies, whether of the nature of sharia or the nature of the Enlightenment"⁹. Dit citaat toont aan dat hij de sharia een uitgebreide betekenis gaf met diepgang."

⁹ H. HUMBERTO, *Islam and Enlightenment*, Baltimore, Maryland, The Johns Hopkins University Press 2012, p 223.

OEFENING 1: Sharia

De leerlingen beantwoorden de onderstaande vragen

1) Wat betekent sharia?

Het pad dat naar het water leidt.

2) Met wat wordt sharia vaak geassocieerd?

Met onrecht, harde wetgeving en brutale afstraffingen zoals vrouwenonderdrukking, lijfstraffen,...

3) Wat gebeurt er met de samenleving als de mens zijn menselijke natuur beschermt?

Het zal leiden tot een rechtvaardigere samenleving.

OEFENING 2: 'De sharia boven de wet'.

Lees een deel van het artikel van theoloog Jonas Slaats en zet een kruisje in de gepaste kolom.

De sharia staat boven de wet:

De sharia is helemaal geen reeks van wetten die netjes neergeschreven staan in de Koran of een ander boek. Je kan m.a.w. geen bibliotheek binnenlopen om er de sharia uit het rek met 'religieuze regels' te halen.

Als concept verwijst het woord 'sharia' louter naar het idee dat er de goddelijke principes zijn die het leven ondersteunen en dat er uit die principes een ethische richtlijn voortvloeit. Anders gezegd: als er een God is, dan zal die God waarschijnlijk van mensen verwachten dat ze zich op een bepaalde morele manier gedragen. Evidente voorbeelden daarvan zijn: niet moorden, niet stelen, zo mededogend mogelijk zijn, bepaalde rituelen onderhouden, etc.

Doorheen de geschiedenis bleef de precieze invulling van deze sharia een oneindig onderworpen aan discussies en debatten - en werd het nooit finaal neergeschreven. Allerhande geleerden discussieerden steeds weer over de precieze manier waarop God wil dat mensen zouden leven.

Handen afhakken en de guillotine

Dus néén, het is niet zo dat 'handen afhakken van wie gestolen heeft' een eeuwige regel is van een vast gebeitelde sharia waaraan elke moslim zich houdt. Wanneer zo'n regel wordt uitgesproken, gaat dat louter om enkele geleerden die in bepaalde contexten tot de conclusie kwamen dat dit een correcte regel was vanuit hun overtuigingen rond (door God gewilde) rechtvaardigheid in de samenleving.



Dat verschilt weinig van, bijvoorbeeld, het feit dat het juridische apparaat in Frankrijk tot in de jaren zeventig de doodstraf door middel van de Guillotine goedkeurde. Het was er een regel die voortkwam uit oude overtuigingen rond (door de laïciteit gewilde) rechtvaardigheid in de samenleving.

Maar net zoals die doodstraf door guillotine kon worden stopgezet omwille van veranderende ideeën, kan de interpretatie van islamitische geleerden tegengesproken en gewijzigd worden. Wat de ene correct vond, vindt de andere niet gerechtvaardigd en sommige regels die in theorie misschien wel aanvaard werden, werden in praktijk niet altijd gevolgd”¹⁰.

Zet een kruisje in de gepaste kolom

	Ja	Nee
Is de sharia een reeks van wetten die in de Koran staan?		X
Verwijst de sharia naar goddelijke principes die het leven ondersteunen?	X	
Is handen afhakken van wie gestolen heeft een eeuwige regel?		X
Mag men de interpretatie van islamitische geleerden tegenspreken?	X	
Bleef men doorheen de geschiedenis discussiëren over de precieze invulling van de <i>sharia</i> ?	X	

¹⁰ Jonas SLAAS, de sharia staat wel boven de wet, in Knack, 18 februari 2017.

2.5 WOORDENLIJST

Ayat As Sayf: De verzen van het zwaard. Dit zijn verzen die gewelddadige van aard zijn en moeten in context begrepen worden.

Dhikr: Het herdenken van God

Fiqh: De kennis van de islamitische praktische voorschriften. In principe betekent fiqh in eenvoudige termen dat elke moslima of moslim middels studie van de islam, kennis en inzicht krijgt over het begrijpen en toepassen van islamitische regels en het inschatten van de consequenties hiervan.

Hadith: Al wat aan de profeet Mohammed vzmh wordt toegeschreven van zowel woorden, daden, stilzwijgende goedkeuringen, uiterlijke kenmerken en innerlijke kenmerken.

Jihad: Het komt van het woord 'djahada' dat inspanning betekent. Oorspronkelijk ging het om de inspanning die moet worden geleverd om een doel te bereiken.

Maqsad Ashari: Doeleinden van de islam.

Sharia: De weg die men moet volgen om tot een rechtvaardige en vreedevolle samenleving te komen

Tafsir: Interpretatie van de Koran door islamitische geleerden



Foto: © Annie Spratt | Unsplash

2.6 TRANSCRIPTIE VAN DE VIDEO

We zien mijnheer Roberts voor de klas staan

Mr Roberts: Vanmiddag wil ik het hebben over goede communicatie. We gaan spreken over het belang van taalvaardigheid. Door taalvaardig te zijn, kan je op een respectvolle manier leren argumenteren. Dit voorkomt lastige situaties die soms zelfs kunnen uitmonden tot geweld.

Sarah: Whispers: Zoals deze jongens in Molenbeek.

Ahmed: Wat zei je?

Sarah: ik zei niets. Nu de leraar het toch over geweld heeft, wil ik mijn mening geven. Ik heb op internet gelezen dat de Koran geweld tegen niet-moslims rechtvaardigt, klopt dat? Als dat het geval is, vind ik het heel eng om naast 1 te zitten.

Ahmed: Euh ... oh kom op ... Wat heb je tegen mij? Wat wil je?

Mr. Roberts: Oké, dit was duidelijk helemaal niet de bedoeling van deze les. Je moet elkaar respecteren.

Sarah: Kunt u ons meer uitleg geven, meneer Roberts? Dit was een echte vraag.

Mr. Roberts (aarzelt duidelijk): Euh ... Ik weet het niet, Sarah, laat me erover nadenken. Ik zal daar nog op terugkomen. Maar ondertussen moet je stoppen met Ahmed te pesten en de klas lastig te vallen, anders krijg je strafstudie!

2. PARK

We zien Ahmed en Pieter-Jan het park oversteken terwijl ze naar huis lopen.

Ahmed: Sarah was weer lastig aan het doen tegen mij.

Pieter-Jan: Ja ik weet het. Ze moet echt stoppen met haar gemeen gedrag.

Een groep volwassenen zit een bankje. Pieter-Jan en Ahmed stappen voorbij en we horen ze tegen elkaar zeggen.

Shadid: Nee maar serieus, we weten allemaal waarom de kantoren je niet terugbellen. Verander je naam in Tim, ik garandeer je dat je volgende week een studentenjob hebt. Uw Arabische naam is een probleem en het feit dat we in een plaats als Molenbeek wonen ... Ze kunnen ons gewoon niet uitstaan ...

Anwar: Ik weet het niet ... Mijn vader is een voorbeeld van hoe het allemaal kan lukken, niet? En hij zei dat focussen op 'ons versus zij' ons niet verder zal helpen in het leven. En kijk waar hij nu staat, hij is een advocaat in een respectabel kantoor ...

Ahmed: Anwar, ben jij dat? Anwar kijkt op naar Ahmed.

Anwar: Ah Salam Ahmed! Wow je bent gegroeid! Het moet 2 jaar zijn geweest of zoiets dat ik je niet heb gezien. Shadid, dit is Ahmed, de zoon van mijn vaders vriend Haroon.

Shadid: Salam!

Ahmed: Salam!

Pieter-Jan (aarzelend): Hey jongens.

Shadid keert zich een beetje af als hij ziet dat Pieter-Jan ook bij de groep komt.

Ahmed: Ik hoorde dat jullie bezig waren over Karim, toch?

Anwar: Ja, mijn vader. Ik weet gewoon niet hoe ik zal kunnen bereiken wat hij allemaal heeft bereikt maar ik zou graag in zijn voetsporen treden en een gerespecteerde advocaat worden. Maar ik kan geen lening krijgen om naar de universiteit te gaan, ik vind maar geen studentenkot en laat staan dat ik een domme studentenjob vinden.

Shadid: Kijk Anwar, ik verzin dit 'wij versus zij' niet. Het staat ook in de Koran. "En dood ze waar je ze ook vindt en verjaag ze waar ze je ook hebben uitgezet ...", staat de Koran. Voor zover ik me herinner, is het in

Ahmed: Wauw, dat lijkt een beetje gewelddadig.

Pieter-Jan: Ja, ik voel hetzelfde. Gaat niet elke religie over vrede?

Shadid: Ik dacht altijd hetzelfde. Maar dit is iets dat ik onlangs op internet tegenkwam.

Anwar: Kalmeer Shadid. Ik denk dat zowel jij als Pieter-Jan gelijk hebben over religie. Ik denk dat we een probleem hebben met het correct interpreteren van de religieuze teksten. Ik heb een idee. Er is een nieuwe applicatie die, denk ik, ons kan helpen de Koran beter te begrijpen. Het heeft ook een veiligheid screener op basis van de Odin-software om interpretatierisico's van welke aard dan ook te vermijden. De slimste koppen van de wereld hebben aan deze AI-oplossing gewerkt, dus het zou ons moeten kunnen helpen!

3. APPLICATIE

Anwar haalt zijn telefoon tevoorschijn en iedereen kijkt op zijn scherm. Hij opent de applicatie 'The Vault of Knowledge' en er verschijnt een klein introductiescherm.

Vervolgens verschijnt er een scherm 'voor de interactieve ervaring is een update nodig'.

Anwar: Oh wacht, het heeft een update nodig.

Ahmed (Lacht een beetje): Is het niet een beetje raar dat een app met oude teksten een update nodig heeft?

Anwar: Het gaat niet alleen om oude teksten! Het gaat om veel meer! Laten we eens een kijkje nemen.

Op het scherm zien we een afbeelding van een kluis en een tekst die ook wordt gezegd:

Vault: 'Een plaats voor iedereen die verlichting en begeleiding naar kennis nodig heeft, uw vinger op het scherm voor een interactieve ervaring'

De vier jongens leggen hun vinger op de telefoon en een fel licht begint te schijnen vanuit de telefoon. Ze worden overspoeld door licht.

Anwar: Woooooow ... Deze nieuwe update is krankzinnig!

Shadid: Inderdaad, ik kan mijn ogen niet geloven, waar zijn we?

Ahmed: Dit is ongelooflijk ...

Pieter-Jan: Wauw dat licht.

Vault: Typ uw vraag in ... Typ uw vraag in ... Typ uw vraag in ...

Ahmed: Ik denk dat we een vraag moeten stellen.

Anwar: Laten we dat dan doen!

Shadid: Oke, ik zal bewijzen dat het in de koran staat! Laat ons alstublieft het vers zien dat in feite zegt: "En dood ze waar u ze ook vindt en verdrijf ze waar ze u ook hebben verdreven ..."

De tekst die je hebt geciteerd, maakt deel uit van het 191e vers in hoofdstuk Baqarah.

Shadid: Zie je! We zijn eigenlijk heel tolerant in vergelijking met wat de koran ons zegt te doen.

Kluis: GEVAAR... .GEVAAR... .GEVAAR... .GEVAAR...

De kluis begint te trillen en er klinkt een alarm. Er is een aardbeving en dan staat alles ineens stil. Een groot rood schaarbord verscheen op de kluis.

Ahmed: Wat is er net gebeurd?

Anwar: Laat me de tutorial eens bekijken.

Anwar pakt zijn telefoon.

Anwar: (Tijdens het zoeken) Hoe u uw vraag kunt stellen, ..., Een rood eeuwig teken, neen, ...

Aaah hier is het: 'Wanneer een grote rode schaar op de kluis verschijnt, betekent dit dat deze zin uit zijn context is verwijderd en het rood betekent dat het zelfs gevaarlijk kan zijn!'

Shadid: Echt waar? Dus wat is dan de context?

Pieter-Jan: Je moet de rode schaar erin duwen.

Ahmed: Oké, laten we eens kijken.

Ahmed duwt op de rode schaar en een computerstem begint uit te leggen:

VAULT: Een gevaarlijke 'knippen en kiezen'-benadering van deze passage kan tot geweld leiden. Het deel dat je aanhaalt is slechts een deel van het hele vers 2: 191 dat luidt:

De Koe/ Al Baqarah-2-191-En doodt hen waar jullie hen ook aantreffen en verdrijft hen zoals zij jullie hebben verdreven. En Fitnah is erger dan doodslag. En bestrijdt hen niet bij de Masjid al Harâm (de Gewijde Moskee te Mekkah) totdat zij jullie daar bestrijden; als zij jullie dan bestrijden: doodt hen dan. Zo is de vergelding voor de ongelovigen.

Dit vers kan niet echt worden begrepen als verschillende delen zijn geplukt. Lees voor een beter begrip in context, van 2: 190 tot 2: 195. Allah maakt het alleen duidelijk om alleen diegenen te bestrijden die het eerst tegen hen vechten.

Shadid: Ah, ik zie het nu, het is een soort gevechten uit zelfverdediging?

VAULT: Precies. Bedankt voor het gebruik van de Vault of Knowledge, laat jezelf alsjeblieft snel weer verlichten. De rode schaar wordt groen en verdwijnt dan.

Anwar: We hadden het moeten weten, want "Wie een onschuldig leven doodt, het is alsof hij de hele mensheid heeft gedood", ook een vers in de Koran, in Al-Ma'idah 5:32.

Anwar typt in Al-Ma'idah 5:32 de input van de kluis in!

VAULT: Maakt een vrolijk geluid. Geen misleidend gevaar. Bedankt voor het gebruik van de Vault of Knowledge, laat jezelf binnenkort weer verlicht worden.

Shadid: En dat is het tegenovergestelde van het andere vers ... Ik denk dat een letterlijke interpretatie misleidend kan zijn.

Anwar: Ja, mijn vader vertelde me laatst dat ik moest nadenken over het moment waarop het werd geschreven en ook de context.

Pieter-Jan: Jongens? Waar komen we uit?

Net wanneer Pieter-Jan vraagt of hij weg wil, verschijnt er een bord.

Ahmed: kijk, er staat een bord met uitgangen!

4 EXT PARK

We zien iedereen weer een beetje verbaasd over wat er zojuist is gebeurd.

Iedereen: Wauw! Verbazingwekkend...

Ahmed: Vraag nu de kluis waar we de beste pizza's kunnen vinden?

2.7 BIBLIOGRAFIE

Brief al baghdadi. (z.d.).http://www.tegenwicht.org/64_i_s/brief_aan_de_kalief.htm

H. HUMBERTO, *Islam and Enlightenment*, Baltimore, Maryland, The Johns Hopkins University Press 2012, p 223.

IBN KATHIR, *Tafsir fi 'lum Alquraan*, Beiroet, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2010.

Jihad van de liefde. (2017, 4 januari). <https://www.youtube.com/watch?v=clkzGkyqzoo>

Jonas SLAAS, *de sharia staat wel boven de wet*, in Knack, 18 februari 2017. <https://www.knack.be/nieuws/belgie/de-sharia-staat-wel-boven-de-wet/article-opinion-816391.html>

K. BENHADDOU, *Is dit nu de islam*, Gent, Borgerhoff en Lamberigts, 2016, 135-136.

M. ATTAHAR IBN ASSHOUR, *Tafsir fi 'lum Alquraan*, Tunis, Dar Attounusia Linnashr.

CiRRA

CENTRE OF EXPERTISE FOR INTELLECTUAL REFORMATION, RESEARCH AND ADVICE



Brahim Bouzarif (1982) is docent islamitische theologie/ filosofie en vice-directeur van CIRRA. Hij is afgestudeerd aan de theologische Faculteit-Imam Universiteit in Riyad. Daarnaast beschikt hij ook over een masterdiploma in religiewetenschappen van KU Leuven. Hij is ook een Khatib Al-Jumu'a (imam van het vrijdaggebed). Hij heeft in verschillende moskeeën in Vlaanderen (België) gepredikt

Brahim Bouzarif is sinds 2017 op grote schaal betrokken bij de-radicaliseringprogramma's in scholen en gevangnissen van België. Hij geeft ook opleidingen aan leerkrachten en schoolhoofden rond thema's als "Hoe omgaan met levensbeschouwelijke diversiteit?"

 **DUC8 Consortium**



Lapino Albino



Dit boek is gefinancierd door het Fonds voor interne veiligheid - Politie van de Europese Unie.



9 789464 449037 >